

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΙΛΚΙΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Π.Ε. ΚΙΛΚΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε. ΚΙΛΚΙΣ

«Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο»

Έκθεση για το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε κατά τα σχ. έτη 2013-14 & 2014-15

Οι μεταβάσεις ανάμεσα στις εκπαιδευτικές βαθμίδες

Τα τελευταία χρόνια τα προβλήματα που συνδέονται με τη μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση απασχολούν και την ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα. Για το ζήτημα αυτό υπάρχουν αναφορές από τα όργανα παιδαγωγικής καθοδήγησης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και τη συμβουλευτική και τον σχολικό, επαγγελματικό προσανατολισμό στη δευτεροβάθμια. Η ανάπτυξη όμως ανάλογων δράσεων έχει αποσπασματικό χαρακτήρα και δε διευρύνεται γεωγραφικά.

Η έρευνα έχει καταδείξει ότι η αλλαγή περιβάλλοντος επιδρά πολλές φορές αρνητικά στην αυτοεκτίμηση των μαθητών και συνακόλουθα στην ακαδημαϊκή τους πορεία¹. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου τα παιδιά βιώνουν συναισθήματα αβεβαιότητας και χρειάζονται ενίσχυση προκειμένου η μετάβασή τους να είναι αποτελεσματική σε προσωπικό-αναπτυξιακό επίπεδο όσο και ακαδημαϊκό². Επίσης, από τους ερευνητές έχουν καταγραφεί ποικίλες επιπτώσεις της αλλαγής των σχολείων³. Η Marshall⁴ η οποία ερεύνησε το θέμα της μετάβασης από τη μια βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη, κατέγραψε ως κύριες ανησυχίες/προβλήματα κατά τη διάρκεια της μετάβασης το μέγεθος και τη σύνθετη οργάνωση του νέου σχολείου, τις νέες μορφές πειθαρχίας, τις νέες απαιτήσεις της εργασίας, την αρνητική προοπτική

¹ Σίσκος, Β. & Παπαϊωάννου, Α. (2007). Μεταβολές στην αυτοεκτίμηση των μαθητών λόγω της μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο. Μέντορας τεύχος 10.

² Evangelou, M., Taggart, B., Sylva, K., Melhuish, E., Sammons P. & Siraj-Blatchford, I. (2008). What Makes a Successful Transition from Primary to Secondary School? Institute of Education, University of London.

http://www.ioe.ac.uk/successful_transition_from_primary_to_secondary_report.pdf

³ McGee, C., Ward, R., Gibbons, J and Harlow, A. (2003). Transition to Secondary School: A Literature Review. Hamilton: The University of Waikato.

⁴ Marshall (1988:41). Transition and Continuity in the Educational Process. London: Kogan Page Ltd.

σχολικής βίας και το χάσιμο των φίλων. Οι Zeedyk et al⁵ κατέγραψαν επίσης ότι «ο εκφοβισμός ήταν μια σημαντική ανησυχία για όλες τις ομάδες, ακολουθούμενη από τον αυξημένο φόρτο εργασίας και από σχέσεις με τους συνομήλικους και μεγαλύτερους».

Η διαδικασία αυτή μπορεί να βιωθεί θετικά με κατάλληλη ενίσχυση, προκειμένου το άτομο ή η ομάδα να γνωρίσει και κατανοήσει όσα συμβαίνουν στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον. Με την κατάλληλα προσαρμοσμένη διερεύνηση και δράση προετοιμάζεται ώστε να μεταβάλλει τις συνθήκες ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους, υιοθετώντας παράλληλα μια κριτική και όχι παθητική στάση στις διάφορες καταστάσεις. Μόνον έτσι οι μεταβάσεις μετατρέπονται σε ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη, εξέλιξη και, συνακόλουθα, για κοινωνική πρόοδο.

Περιγραφή του προγράμματος

Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού Κιλκίς διαμέσου συμβουλευτικών δράσεων στοχεύει στην προσωπική ανάπτυξη των νέων ανθρώπων σε κομβικά σημεία της εκπαιδευτικής τους πορείας και δίνει έμφαση στη συνεργασία ανάμεσα στους φορείς και τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Κάτω από αυτό το πρίσμα, σε συνεργασία με τα γραφεία Σχολικών Συμβούλων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Κιλκίς, εκπόνησε, οργάνωσε και συντόνισε το πρόγραμμα «Η μετάβαση από το δημοτικό στο Γυμνάσιο». Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε αρχικά σε πιλοτική μορφή κατά το 2^ο τετράμηνο του σχολικού έτους 2013-14. Συμμετείχαν σε αυτό έξι τμήματα της ΣΤ΄ τάξης με ενενήντα δύο (92) μαθητές/μαθήτριες αντίστοιχων Δημοτικών σχολείων και υποστηρίχθηκε από τα Γυμνάσια που υποδέχονται τα τμήματα αυτά, προκειμένου να αμβλυνθούν τα οποιαδήποτε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και μαθήτριες με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς στο Γυμνάσιο. Αξιολογήθηκε από όσους συμμετείχαν και αποφασίστηκε η διεύρυνσή του και η εφαρμογή του σε όλα τα σχολεία της Περιφερειακής Ενότητας Κιλκίς. Κατά το σχολικό έτος 2014-15 και τη δεύτερη διευρυμένη δράση συμμετείχαν όλα τα σχολεία στη φάση της ενημέρωσης-επιμόρφωσης και το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε ποσοστό 90%.

Οι στόχοι του προγράμματος αφορούν στην

---

⁵ Zeedyk, M. Gallacher, J. Henderson, M. Hope, G. Husband, B. and Lindsay, K. (2003:67). *Negotiating the Transition from Primary to Secondary School* London: Sage Publications.

- ενημέρωση των μαθητών και μαθητριών της τελευταίας τάξης του Δημοτικού σχολείου ως προς τις αντικειμενικές διαφορές από την μια βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη για την καλύτερη προσαρμογή τους στο νέο σχολείο
- ενίσχυση της αυτοεκτίμησης για την άμβλυνση των συναισθημάτων φόβου και ανασφάλειας που πιθανά προκύπτουν από την μετάβαση
- συμβολή στην ομαλή μετάβαση των μαθητών/μαθητριών από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο ώστε να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και δεξιότητες τους
- ευαισθητοποίηση των μαθητών/μαθητριών για την αύξηση των προσδοκιών τους για το Γυμνάσιο.
- ευαισθητοποίηση των μαθητών/μαθητριών του Γυμνασίου ως προς τους νεοεισερχόμενους μαθητές
- μείωση φαινομένων ενδοσχολικής βίας στους μαθητές της Α΄ Γυμνασίου

Το πρόγραμμα οργανώθηκε σε τέσσερις φάσεις. Το σχεδιασμό υλικού επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και υλικού για τους μαθητές και μαθήτριες, την επιμόρφωση των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών και των δύο βαθμίδων, την υλοποίηση δράσεων μέσα στην τάξη (για το Δημοτικό σχολείο), ξενάγηση και δράσεις στα γυμνάσια υποδοχής και αξιολόγηση του προγράμματος.

Κατά την πιλοτική εφαρμογή, τα Γυμνάσια υποδοχής υλοποίησαν αντίστοιχο πρόγραμμα στα πλαίσια των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων έτσι ώστε να είναι σε θέση να υλοποιήσουν τις δράσεις του προγράμματος μαζί με μαθητές και μαθήτριες τάξεων του Γυμνασίου όσο και κατά τη διευρυμένη φάση του προγράμματος. Τη δεύτερη χρονιά εφαρμογής πέντε από τα δεκαπέντε γυμνάσια υλοποίησαν αντίστοιχο πρόγραμμα.

Ο σχεδιασμός του υλικού έγινε με γνώμονα τα ευρήματα της διεθνούς έρευνας που καταγράφει την ανησυχία μεταξύ των παιδιών κύρια για κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα. Έμφαση δόθηκε στην ανάπτυξη υλικού με προσανατολισμό την ενίσχυση της αυτογνωσίας και αυτοεκτίμησης. Συνοδεύτηκε δε από ερωτηματολόγιο για τους μαθητές/μαθήτριες, πριν και μετά την υλοποίηση των δράσεων και δραστηριοτήτων. Το υλικό αυτό ευσύνοπτο και ευέλικτο, δόθηκε στους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης. Δόθηκε δε η δυνατότητα προσαρμογής του υλικού προς την κατεύθυνση που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί θα επιλέγουν ανάλογα με τις δεξιότητες και τις ανάγκες των μαθητών και μαθητριών της

τάξης τους.

Η επιμόρφωση είχε δύο μέρη, θεωρητικό με τα ευρήματα της έρευνας για τη μετάβαση και βιωματικό με υλικό ανάλογο με αυτό που σχεδιάστηκε για τα παιδιά.

Η φάση της υλοποίησης πραγματοποιήθηκε κατά το 2^ο και 3^ο τρίμηνο του σχολικού έτους. Διατέθηκαν 4-6 διδακτικές ώρες στην σχολική τάξη και 2-4 για επίσκεψη στο Γυμνάσιο. Για την αξιολόγηση του προγράμματος έγινε ειδική συνάντηση με όλους τους συμμετέχοντες και χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο για τους εκπαιδευτικούς, το δεύτερο ερωτηματολόγιο των παιδιών και οι εκθέσεις των εκπαιδευτικών που το υλοποίησαν είτε από την πλευρά του Δημοτικού είτε από την πλευρά του Γυμνασίου.

Οι δραστηριότητες αναπτύχθηκαν στα Δημοτικά σχολεία με διαφορετικό ρυθμό, ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών και τις ήδη προγραμματισμένες δραστηριότητες των σχολείων. Η όλη παρέμβαση όμως ξεκίνησε με τη συμπλήρωση του 1^{ου} ερωτηματολογίου, συνεχίστηκε με τις δραστηριότητες μέσα στην τάξη, την επίσκεψη στο Γυμνάσιο υποδοχής και ολοκληρώθηκε με τη συμπλήρωση του 2^{ου} ερωτηματολογίου.

Οι δράσεις

Οι εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε τρίωρο επιμορφωτικό σεμινάριο με θεωρητικό και βιωματικό χαρακτήρα. Στη συνέχεια οι εκπαιδευτικοί της Α/θμιας προχωρώντας στη φάση της υλοποίησης/δράσης μέσα στο σχολείο, διένειμαν στους μαθητές και μαθήτριες το 1^ο ερωτηματολόγιο, στο οποίο ζητήθηκε να εκφραστούν για την προοπτική της μετάβασης στο Γυμνάσιο και το γεγονός της αποφοίτησης από το Δημοτικό σχολείο. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από οκτώ ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Στις δύο πρώτες ερωτήσεις ζητήθηκε από τους μαθητές να εκφράσουν τα συναισθήματα τους για τη λήξη αυτής της σημαντικής περιόδου του Δημοτικού σχολείου. Οι τέσσερις επόμενες ερωτήσεις αναφέρονταν στις γνώσεις και αντιλήψεις σχετικά με το Γυμνάσιο, και το ερωτηματολόγιο έκλεινε αναζητώντας τις πηγές πληροφόρησης τους και μια προσωπική δήλωση. Τα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν από τους δασκάλους και δόθηκαν στο ΚΕΣΥΠ για επεξεργασία και ανάλυση ως προς το περιεχόμενο των απαντήσεων. Στις περισσότερες ερωτήσεις οι απαντήσεις είναι περισσότερες από μία. Κατά την επεξεργασία των ερωτηματολογίων καταγράφηκε αυτή η πολλαπλότητα.

Μετά την επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο δόθηκε στους μαθητές να

συμπληρώσουν το 2^ο ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελούνταν από έξι ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Σε αυτό οι μαθητές/μαθήτριες εκφράζουν μια δεύτερη άποψη για το Γυμνάσιο, ελέγχουν τις αντιλήψεις τους και επαναδιατυπώνουν τα συναισθήματά τους για το Δημοτικό και τις συνήθειες που αφήνουν αλλάζοντας βαθμίδα εκπαίδευσης. Η τελευταία ερώτηση είναι μια δήλωση – πρόταση που αφορά την εκτίμησή τους ως προς το πώς θα ήθελαν το Γυμνάσιο. Δυο από τις ερωτήσεις ήταν κοινές και στα δύο ερωτηματολόγια και λειτούργησαν εν μέρει και ως ερωτήσεις ελέγχου.

Το ερωτηματολόγιο επιβεβαίωσε πολλά από τα δεδομένα των ερευνών και κατέδειξε τη σημαντικότητα των παρεμβάσεων προς όφελος των μαθητών. Λειτούργησε επίσης ως οδηγός για την προσαρμογή των δράσεων στα δεδομένα της τάξης. Μέσα στην τάξη χρησιμοποιήθηκαν δύο ατομικά φύλλα εργασίας, δραστηριότητες με την τεχνική του καταγισμού ιδεών και δουλειά σε ομάδες, με θέμα «Τι ξέρω για το Γυμνάσιο» και «Επαγγέλματα: πως θα φτάσω σε αυτά».

Στο πρώτο φύλλο εργασίας με τίτλο «**Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**», ζητήθηκε από τους μαθητές και μαθήτριες να σχεδιάσουν τον δρόμο της εκπαιδευτικής τους πορείας με στόχο την καταγραφή των γνώσεών τους σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα καθώς και τις προσδοκίες τους, σχετικά με αυτό.

«Σχεδίασε ένα δρόμο που ξεκινά από τη νηπιακή σου ηλικία. Πάνω σε αυτό τον δρόμο ζωγράφισε ή γράψε πού οδηγεί και που μπορεί να φτάσει. Πάνω σε αυτό τον δρόμο ζωγράφισε ή γράψε τις πιο σημαντικές στιγμές (που υπήρξαν και νομίζεις ότι θα υπάρξουν)»..

Το δεύτερο φύλλο εργασίας με τίτλο «**ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ**» στόχευε στην ανάδειξη στοιχείων της προσωπικότητας των μαθητών και την ενίσχυση της αυτοαντίληψης και αυτοεκτίμησής τους.

«Αυτό το δέντρο έχει το όνομά σου. Σχεδίασε και κόψε φύλλα για να του δώσεις ζωή. Σε κάθε φύλλο γράψε με χρώμα κάτι για σένα. Κάποια χαρακτηριστικά σου, ικανότητες που έχεις, κάτι που σου αρέσει αλλά και ότι σε ενοχλεί. Τοποθέτησε τα φύλλα πάνω στο δέντρο».

Η δραστηριότητα αυτή, κοινή και γνωστή στους περισσότερους εκπαιδευτικούς, χρησιμοποιείται στην αρχή της σχολικής χρονιάς τόσο για την γνωριμία των μαθητών μαθητριών μεταξύ τους όσο και για την αναγνώριση και αποδοχή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και ικανοτήτων. Επιλέχτηκε προκειμένου να τονώσει την αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση των παιδιών στην πορεία τους προς

το γυμνάσιο, υπενθυμίζοντάς τους τα επιτεύγματα και τις δεξιότητες σε όλους τους τομείς της ζωής τους.

Οι δραστηριότητες «**Τι ξέρω για το Γυμνάσιο**»⁶ και «**Επαγγέλματα: πως θα φτάσω σε αυτά**»⁷, ανέδειξαν τις γνώσεις και αντιλήψεις των μαθητών και μαθητριών για το γυμνάσιο και τη σχέση της εκπαίδευσης με το επάγγελμα, αντικείμενο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Η επίσκεψη στο Γυμνάσιο οργανώθηκε από τα Δημοτικά σχολεία σε συνεργασία με το Γυμνάσιο υποδοχής και το πρόγραμμά της διαφοροποιήθηκε από σχολείο σε σχολείο. Τα Γυμνάσια τα οποία υλοποιούσαν κατά το σχ. έτος 2013-14 πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας με θέμα την μετάβαση και υποδοχή των νεοεισερχόμενων μαθητών, αξιοποίησαν την ομάδα των παιδιών του Γυμνασίου για την υποδοχή και ξενάγηση. Η υποδοχή και ξενάγηση διαφοροποιήθηκε ανάλογα με το σχολείο και οργανώθηκε με ποικίλες δραστηριότητες γύρω από την ερώτηση «τι περιμένω από το Γυμνάσιο και τι με περιμένει στο Γυμνάσιο». Χρησιμοποιήθηκαν α) παιχνίδια γνωριμίας και τραγούδι β) παρουσίαση με ηλεκτρονικά μέσα, γ) συζήτηση μεταξύ των μαθητών/μαθητριών των δύο σχολείων και των εκπαιδευτικών τους, όπου και απαντήθηκαν οι ερωτήσεις και απορίες, δ) συνέντευξη με τη διευθύντρια του σχολείου η οποία απάντησε σε ερωτηματολόγιο το οποίο δημιουργήθηκε από τους μαθητές του Δημοτικού σχολείου κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Οι δραστηριότητες αυτές προτάθηκαν στη διευρυμένη εφαρμογή του προγράμματος και αξιοποιήθηκαν κατά την κρίση των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών. Κατά το σχολικό έτος 2014-15 στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συμμετείχαν δύο τουλάχιστον εκπαιδευτικοί από κάθε Γυμνάσιο κατά προτίμηση ένας/μια των Κοινωνικών/Ανθρωπιστικών επιστημών και ένας/μια από τις Φυσικές Επιστήμες και τα Μαθηματικά. Η πρόσκληση έγινε κατά αυτόν τον τρόπο ώστε να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί όπου ήταν δυνατό η προσέγγιση των δυο βαθμίδων και σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Προτάθηκαν και υλοποιήθηκαν σε ένα βαθμό μικροδιδασκαλίες στο μάθημα των Μαθηματικών, των Αρχαίων Ελληνικών και πειράματα στο εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών.

---

⁶ Κωτούλας, Β. (επιμ.). (2010). Ερωτήσεις που θα ήθελα να κάνω για το γυμνάσιο με τις απαντήσεις τους... Συλλογικό έργο. Καρδίτσα.

⁷ Γκιάστας, Ι., Δημητρόπουλος, Ε., Ρέππα, Ε., Τσέργας, Ν. (2010). Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός Γ' Γυμνασίου. Σχεδιάζοντας το Επαγγελματικό μου Μέλλον.... (Ε' έκδοση) Αθήνα: ΥΠΕΠΘ/ΟΕΒΔ.

Αξιολόγηση του προγράμματος

Στο 2^ο ερωτηματολόγιο για μαθητές/μαθήτριες καταγράφεται η νέα γνώση για το γυμνάσιο. Σύμφωνα με τις απαντήσεις οι μαθητές θεωρούν ότι η εμπειρία της συμμετοχής στο πρόγραμμα και η γνωριμία με το Γυμνάσιο άλλαξε τη διάθεσή τους. Συγκεκριμένα σημειώνουν ότι νοιώθουν «να έφυγαν οι ενδοιασμοί», «καλύτερα από ότι ένιωθα γιατί έλεγα ότι θα είναι δύσκολα και μπορεί να με κοροϊδεύουν και ξεπέρασα ένα εμπόδιο». Αναφέρονται επίσης στα πολλά και «δύσκολα» μαθήματα που όμως μετά την πρώτη αυτή επαφή δεν φαίνεται να λειτουργεί ανασταλτικά ως προς τη διάθεσή τους για το Γυμνάσιο.

Επίσης η ανταπόκριση των μαθητών και μαθητριών στη δραστηριότητα «**Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**», εκτός από το εικαστικό ενδιαφέρον, ανέδειξε σημαντικές διαφορές στην αντιμετώπιση του θέματος αναδεικνύοντας διαφορετική στόχευση, ως προς την εκπαιδευτική τους πορεία και ως προς το συναισθηματικό τομέα με την καταγραφή των σημαντικών στιγμών. Αρκετά παιδιά κατέγραψαν πιο αναλυτικά το δρόμο μέχρι το Λύκειο ή το Πανεπιστήμιο, με αρκετή σαφήνεια, ενώ άλλα επέμειναν στην καταγραφή των σημαντικών στιγμών στη σχολική και κοινωνική τους ζωή, με έμφαση στις φιλίες. Η καταγραφή αυτή ανέδειξε και την ποικιλία των αντιδράσεων των παιδιών και την ανταπόκριση που πρέπει να υπάρχει από την πλευρά του σχολείου και της οικογένειας.

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την αξιολόγησή του από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν και απάντησαν σε ερωτηματολόγιο ως προς την αναγκαιότητα, τη συμβατότητά του με το υπόλοιπο σχολικό πρόγραμμα και ως προς το υλικό που χρησιμοποιήθηκε. Όλοι οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το πρόγραμμα βοήθησε τα παιδιά να γνωρίσουν το Γυμνάσιο, να διαλυθούν στερεοτυπικές απόψεις να διευκρινιστούν θέματα που προκαλούν φόβο και να ενταχθούν πιο ομαλά στην διαδικασία μετάβασης. Θεωρούν δε ότι μπορεί με άνεση να ενταχθεί στο υπόλοιπο σχολικό πρόγραμμα μέσω της ευέλικτης ζώνης και των δράσεων κοινωνικοποίησης. Το εκπαιδευτικό υλικό, το υλικό της δράσης και οι δραστηριότητες αξιολογήθηκαν ως πολύ ενδιαφέροντα και οι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν θετικά σχόλια. Η επίσκεψη στο Γυμνάσιο, η συνεργασία με τους άλλους εκπαιδευτικούς και οι παρουσιάσεις των παιδιών του Γυμνασίου κρίθηκαν πολύ θετικά, ενώ με τις προτάσεις τους ζητούν περισσότερο χρόνο και παιγνιώδεις δραστηριότητες, παράλληλα με τη συνεργασία των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης. «Θεωρούμε ότι πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στην καλή και στενή συνεργασία μεταξύ δασκάλων και καθηγητών».

Το σχολικό έτος 2014-15 έκλεισε με την παρότρυνση προς τα Γυμνάσια να εντάξουν στον προγραμματισμό του σχολικού έτους 2015-16, δραστηριότητες για την διευκόλυνση της μετάβασης και μάλιστα συνεργασία μεταξύ του οικογενειακού περιβάλλοντος και του σχολείου. Η συνεργασία αυτή εμπλουτίζει το πρόγραμμα, παράλληλα και με νέες δραστηριότητες ακαδημαϊκού και κοινωνικού χαρακτήρα και εισάγει νέες δράσεις

Συμπεράσματα – προτάσεις

Η δράση αυτή επιβεβαίωσε τη σπουδαιότητα των παρεμβάσεων και την ανάγκη για συνεργασία μεταξύ των φορέων εκπαίδευσης. Η συνεργασία που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος φάνηκε να δημιουργεί συνθήκες για τη βελτίωση της στάσης των μαθητών/μαθητριών του Δημοτικού απέναντι στο Γυμνάσιο.

Η μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο βιώνεται από κάποιους ως μια συναρπαστική διαδικασία που εμπεριέχει νέες εμπειρίες και διευρύνει τους μαθησιακούς ορίζοντες. Για άλλους, όμως, ανοίγει μια εποχή αβεβαιότητας, όπου κυριαρχούν συναισθήματα απώλειας και άγχους. Αυτοί οι αρνητικοί παράγοντες μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση της θετικής στάσης απέναντι στη μάθηση, αλλά και την κοινωνική και συναισθηματική ευεξία. Οι θεσμοθετημένες και συνεχείς παρεμβάσεις μπορούν να δώσουν εναύσματα για την ανάδειξη των θετικών στοιχείων της μετάβασης.

Το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε στα σχολεία της Π.Ε. Κιλκίς κινείται σε αυτή στην κατεύθυνση και προτείνεται ως καλή πρακτική.

Οι υπεύθυνες ΣΕΠ

Παναγιώτα Κατσιούλα

Παναγιώτα Σιάνου Χατζηκαμάρη

Οι Σύμβουλοι Δ. Ε.

Ιωάννης Θωμαΐδης

Γεώργιος Μανωλίδης

Ελένη Μιχαλοπούλου